

เรื่องของข้าวฟ่าง

โดย

นายภาณุเดช สุทัศน์ ณ อยุธยา

การใช้ข้าวฟ่างเป็นอาหารสัตว์เป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้วว่าได้ผลดีพอ ๆ กับข้าวโพด ข้าวฟ่างใช้เลี้ยงได้ทั้งหมู วัว ไก่ ถ้าจะพูดถึงส่วนประกอบทางเคมีกันแล้ว ข้าวฟ่างก็มีโปรตีนพอ ๆ กับข้าวโพด คือ ประมาณ 9-10 เปอร์เซ็นต์ และมี nitrogen free extract ประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นพวกแป้ง แต่ที่ต่างจากข้าวโพด (เหลือง) อย่างชัด ๆ คือข้าวฟ่างไม่มีแคโรทีน ซึ่งจะเปลี่ยนเป็นวิตามิน A ได้ แต่เรื่องนี้เป็นเรื่องเล็กเพราะเราไม่ได้ใช้ข้าวฟ่างอย่างเดียวให้สัตว์กิน เราให้กินในรูปของอาหารผสม ซึ่งมีกากถั่ว ปลาป่น และอื่น ๆ เป็นส่วนผสม ฉะนั้นอาหารผสมที่ว่าจึงมีวิตามิน แร่ธาตุ และอะไร ๆ ที่จำเป็นอยู่ครบถ้วน ถ้าหากเราผสมให้ถูกต้อง

กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ ได้เคยทดลองใช้ข้าวฟ่างเลี้ยงหมูขุน ไก่ไข่ และไก่กระทองมาแล้วพูดได้ว่าใช้ได้ดีทีเดียว ลองดูตัวเลขข้างล่างก็แล้วกัน

หมขุน

ใช้ข้าวฟ่างเลี้ยงหมูตั้งแต่น้ำหนักประมาณ 15 - 100 กก. เปรียบเทียบกับ

ข้าวโพด

	อาหารข้าวฟ่าง	อาหารข้าวโพด
หมูเข้าทดลอง	6	6
น้ำหนักเริ่มทดลอง	(กก.) 16.17	15.58
น้ำหนักสิ้นสุดการทดลอง	(กก.) 102.67	102.94
น้ำหนักเพิ่มตลอดการทดลอง	(กก.) 86.50	87.36
ระยะเวลาที่ใช้	(วัน) 175	173

น้ำหนักเพิ่มเฉลี่ยต่อวัน	(กรัม)	494.30	504.98
จำนวนอาหารที่ใช้ทั้งหมด	(กก.)	336.18	318.68
จำนวนอาหารที่ใช้ต่อน้ำหนัก			
1 กก.	(กก.)	3.89	3.69

ไก่ไข่

เลี้ยงไก่จนกระทั่งไข่ครบปีแล้วเอาตัวเลขมาดู

		อาหารข้าวฟ่าง	อาหารข้าวโพด
จำนวนไก่	(ตัว)	60	60
ระยะทดลอง	(วัน)	365	365
จำนวนไข่ต่อตัวต่อปี	(ฟอง)	253	238
เปอร์เซ็นต์ไข่เฉลี่ยตลอดปี		69.29	65.36
จำนวนอาหารที่ใช้ผลิตไข่ 12 ฟอง	(กก.)	1.57	1.72
จำนวนอาหารที่กินต่อตัวต่อปี	(กก.)	33.05	33.91

ไก่กระทง

ไก่ที่ใช้อายุ 1 วัน ตัวละ 5.50 บาท เลี้ยงอยู่ 10 อาทิตย์

		อาหารข้าวฟ่าง	อาหารข้าวโพด
จำนวนไก่เข้าทดลอง	(ตัว)	100	100
ระยะทดลอง	(สัปดาห์)	10	10
น้ำหนักเริ่มต้น	(กรัม)	46.20	46.24
น้ำหนักสิ้นสุดการทดลอง	(กรัม)	1493.20	1626.60
จำนวนอาหารที่ใช้ทั้งหมด	(กก.)	3.86	4.11
จำนวนอาหารที่ใช้เพิ่มน้ำหนักตัว			
1 กก.	(กก.)	2.67	2.61

จากตัวเลขที่ได้จากการทดลองใครจะว่ายังไม่ทราบ แต่ผลก็ไม่เลวนัก
ไม่ว่าจะเป็นการเจริญเติบโตหรือประสิทธิภาพในการใช้อาหารทำเนื้อหรือทำไข่

ข้อสำคัญอีกอันหนึ่งเกี่ยวกับข้าวฟ่างที่จะต้องพูดถึงคือ ข้าวฟ่างมีกรดแทน
นิก (tannic acid) หรือแทนนิน (tannin) ซึ่งเป็นตัวการทำให้ข้าวฟ่างมีรสขม ทำ
ให้สัตว์ไม่ชอบกิน แต่เมื่อดูจากตัวเลขจากการทดลองแล้วจะเห็นว่า ไม่ว่าหมูหรือไก่ ไข่
หรือไก่กระทงก็กินอาหารที่ใช้ข้าวฟ่างเป็นส่วนผสมได้มากพอ ๆ กับอาหารข้าวโพด ที่
เป็นเช่นนี้อาจเป็นไปได้ว่าข้าวฟ่างที่ใช้เป็นพันธุ์เฮการ์ (Hegari) ซึ่งมีเปลือกสีจาง
จึงมีปริมาณแทนนินต่ำทำให้มีรสขมน้อย สัตว์จึงกินได้มาก ข้าวฟ่างพันธุ์ที่มีสีคล้ำจะมี
แทนนินอยู่มากกว่าข้าวฟ่างที่มีสีจาง จึงไม่ควรใช้เป็นอาหารสัตว์ เพราะมีรสขมทำให้
สัตว์ไม่ชอบกิน

เมื่อพูดถึงเรื่องแทนนินในข้าวฟ่างไป ๆ มา ๆ ไปเกี่ยวกับเรื่องโรคมะเร็งเข้า
จนได้ เรื่องของเรื่องมีอยู่ว่า มหาวิทยาลัยไมอามี สหรัฐอเมริกา โดยนางจูเลีย เมอร์ตัน
ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพืชเมืองร้อน ได้รายงานต่อสถาบันโรคมะเร็งแห่งชาติว่า
จากการศึกษาเป็นเวลา 6 ปี พบว่าแทนนินที่มีอยู่ในข้าวฟ่างและชาบางชนิดเป็นสาเหตุ
ที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งในหลอดอาหาร ข้อยืนยันอันหนึ่งก็คือชาวเกาะ West Indies ใน
Curacao เป็นมะเร็งในหลอดอาหารกันมาก และชาวเกาะดังกล่าวกินอาหารที่มาจาก
พืชที่มีแทนนินสูง รายงานดังกล่าวนี้ลงในหนังสือพิมพ์ The Japan Times ฉบับวัน
พฤหัสบดีที่ 2 กรกฎาคม 2513 และข้อสำคัญประเทศญี่ปุ่นเป็นตลาดใหญ่ที่รับซื้อข้าวฟ่าง
จากบ้านเราเสียด้วย ซึ่งไม่ทราบว่าญี่ปุ่นจะคิดอย่างไรเรื่องนี้ การส่งข้าวฟ่างเป็นสินค้า
ออกอาจจะกระทบกระเทือนบ้างไม่มากก็น้อย ฉะนั้นอนาคตของข้าวฟ่างไทยจะเป็นไป
อย่างไรก็ต้องคอยดูกันต่อไป ถ้าส่งออกขายไม่ได้หรือได้น้อยลง ก็เอามาใช้เลี้ยงสัตว์
ในบ้านเราแทน คิดว่าคนกินเนื้อสัตว์หรือไข่ไก่คงจะไม่เป็นมะเร็งในหลอดอาหารตาม
ไปด้วยขออย่างเดียวกันมาใช้เป็นอาหารคนก็แล้วกัน ไม่ว่าจะมาผสมกับแป้งข้าวสาลี
ก็ตามทีจะเป็นบาป นอกจากว่าใครอยากตายเพราะทนของแพงไม่ไหวก็กินข้าวฟ่างเข้า
ไปมาก ๆ และถ้าจะให้ตายเร็วเข้าควรใช้ข้าวฟ่างที่มีเมล็ดสีเข้มอาจจะสมความปรารถนา.

Sorghum Orain as Animal Feed

By

Panudej Sudasna, B.Sc., M.S.

Animal Nutrition Div., Dept. Livestock Development

ABSTRACT

The author has summarized the research work of using sorghum grain as animalfeed in fattening ration of swine, Laying ration and Broiler ration which had been conducted by the Division

The investigation indicated that the sorghum grain (Hegari) is good for using in animal feed for both swine and poultry.